

Het is tijd voor een kamerbreed kabinet

Kabinetsbeleid moet partijoverstijgend zijn

Klaas van Egmond

hoogleraar geowetenschappen Universiteit Utrecht

Nu de irritatie over het voortdurende politieke geharrewar verder toeneemt, wordt de roep luider om het politieke en electorale bestel te herzien. De meest wezenlijke en tegelijkertijd 'duurzame' oplossing daarvoor is een kamerbreed kabinet. Coalities zoals wij die kennen, zijn door hun eenzijdigheid niet meer tegen de grote problemen van deze tijd opgewassen.

Enkele zetels meer of minder zijn al bepalend voor het naar rechts of naar links kantelen van de doorsnee coalities. Als het dubbelte tijdens de formatie naar rechts blijkt te zijn gevallen, dan wordt met revanchistische euforie ('en nu wij') de komende vier jaar de rechter helft van ons menselijk bestaan bediend. Valt het de andere kant op, dan doen we eerst de linker helft en de rechter later.

In dit achterhaalde systeem wordt over het hoofd gezien dat de rechter, meer individualistische kant van het bestaan net zo wezenlijk is als de linker, meer collectieve en sociale kant. En dat de materiële aspecten zoals een fatsoenlijk inkomen en fysieke veiligheid net zo goed van een menswaardig bestaan deel uitmaken als culturele en religieuze kwaliteiten.

De huidige problemen op financieel-economisch, ecologisch en sociaal gebied zijn nu juist het gevolg van die steeds weer optredende, sterke eenzijdigheid. De enige echte oplossing is een kabinet dat vanuit de gehele maatschappelijke samenhang opereert. Zo'n kabinet is een afspiegeling van de Tweede Kamer, net zoals vroeger het College van burgemeester en wethouders een afspiegeling was van de gekozen gemeenteraad.

Alle partijen boven een zekere drempel zitten in zo'n kabinet. De minister-president kan uit het brede midden worden gekozen. Niet wie

Wim Kok; 'Paars' verenigde links en rechts.

de grootste partij is, maar wie de beste voorzitter en bruggenbouwer is, wordt dan maatgevend.

Het wordt makkelijker om langetermijnbeleid te voeren; regeren wordt weer vooruitzien. Profilering zal veel meer op inhoud gaan plaatsvinden omdat de verkiezingen niet meer alles of niets betekenen. Kabinet en kabinetsbeleid zijn daardoor ook duurzamer. Het kan bij voorbaat op een vruchtbare samenwerking met de Tweede Kamer rekenen doordat elke levensstijl of wereldbeschouwing zich er in gezien en erkend weet. Die samenwerking is nu hoognodig om gezamenlijk de richting te kiezen in het nationale project dat Nederland door de drievoudige crisis moet loodsen en gereed moet maken voor de enorme uitdagingen van de komende decennia.

Een kamerbreed kabinet is makkelijker te realiseren dan het lijkt. De politieke verschillen zijn veel kleiner dan de discussies in de media doen vermoeden. Het komt erop neer dat het hele kabinetsbeleid partijoverstijgend zal moeten zijn. Alleen een kamerbreed kabinet dat zelf partijoverstijgend is, kan dat waar maken.